

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA**

UPRAVNI ODJEL ZA GRADITELJSTVO
I ZAŠTITU OKOLIŠA
KLASA : UP/I-351-01/11-01/8
URBROJ: 2170/1-03-11-2 /HD/
Rijeka, 17. svibnja 2011.

Primorsko-goranska županija, Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša, na temelju odredbe čl. 9. Odluke o ustrojstvu i djelokrugu upravnih odjela u Primorsko-goranskoj županiji ("Službene novine" Primorsko-goranske županije br. 54/10), rješavajući po zahtjevu Hrvatskih voda, VGO za vodno područje primorsko istarskih slivova, VGI za slivno područje „Kvarnersko primorje i otoci“ Rijeka, Verdijeva 6/IV, Rijeka, u postupku ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, u vezi sa člankom 37. a stavak. 3. Zakona o zaštiti prirode (NN br. 70/05 i 139/08), te članka 17. stavak 1. alineja 2. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (NN br.118/09) donosi sljedeće

RJEŠENJE

Planirani zahvat „Obnavljanje detaljnih melioracijskih građevina na poljima Veli i Mali lug na području Njivica na Krku“ može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te je potrebno provesti postupak glavne ocjene zahvata za ekološku mrežu.

O b r a z l o ž e n j e

Hrvatske vode, VGO za vodno područje primorsko istarskih slivova, VGI za slivno područje „Kvarnersko primorje i otoci“, sukladno odredbi članka 36. stavak 1. Zakona o zaštiti prirode (NN br. 70/05 i 139/08) podnijelo je temeljem članka 14. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (NN br. 118/09) dana 7. travnja 2011. godine Upravnom odjelu za graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko – goranske županije, zahtjev za provođenje postupka prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata - „Obnavljanje detaljnih melioracijskih građevina na poljima Veli i Mali lug na području Njivica na Krku“ u Primorsko-goranskoj županiji, Općini Omišalj i Dobrinj, K.O. Omišalj, Miholjice i Sužanj, polje Veli i Mali Lug, 500 metara uzvodno od jezera Njivice.

U postupku prethodne ocjene utvrđeno je da se zahvat planira izvoditi u području ekološke mreže HR1000033 Kvarnerski otoci – međunarodno važnog područja za ptice i stoga je temeljem odredbe članka 37.a stavak 2. Zakona o zaštiti prirode ovaj Upravni odjel zatražio od Državnog zavoda za zaštitu prirode mišljenje o potrebi provođenja glavne ocjene.

Državni zavod izdao je mišljenje KLASA: 612-07/11-29/76, URBROJ: 366-07-3-11-2 od 22. travnja 2011. godine. Iz tog mišljenja slijedi:

„Planirani zahvat, nalazi se unutar područja ekološke mreže HR1000033 Kvarnerski otoci - međunarodno važnog područja za ptice. Također, u blizini zahvata je područje ekološke mreže - HR2000891 Jezero Njivice na Krku, te dva lokaliteta područja ekološke mreže koji su prikazani točkama: HR2000715 Krk 2 i HR2000716 Krk 3 - važna područja za divlje svojte i stanišne tipove.

Ciljevi očuvanja područja ekološke mreže HR2000715 Krk 2 i HR2000716 Krk 3 su: Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*) (NATURA šifra 62A0) i Travnjaci mlječike i kršina (NKS šifra C.3.5.3.2.). Ciljevi očuvanja područja ekološke mreže HR2000891 Jezero Njivice na Krku su Prirodna eutrofna jezera s vegetacijom *Hydrocharition* ili *Magnopotamion*. Ciljevi očuvanja područja ekološke mreže HR1000033 Kvarnerski otoci su ptice morski vranac - *Phalacrocorax aristotelis*, bjeloglavi sup - *Gyps fulvus*, suri orao - *Aquila chrysaetos*, sivi sokol - *Falco peregrinus*, čukavica - *Burhinus oedicephalus*, dugokljuna čigra - *Sterna sandvicensis*, jarebica kamenjarka - *Alectoris graeca*, primorska trepteljka - *Anthus campestris*, ušara - *Bubo bubo*, kratkoprsta ševa - *Calandrella brachydactyla*, zmijar - *Circaetus gallicus*, crnogri plijenor - *Gavia arctica*, voljić maslinar - *Hippolais olivetorum*, crvenokljuna čigra - *Sterna hirundo*, eja strnjarica - *Circus cyaneus*.

Područje zahvata je također predloženo kao NATURA 2000 područje za Hrvatsku: HR2000891 Jezero Njivice na Krku. Ciljevi očuvanja ovog NATURA 2000 područja su barska kornjača - *Emys orbicularis*, jezerski regoč - *Lindenia tetraphylla*, Submediteranski vlažni travnjaci sveze *Molinio-Horedion* (hrvatski prijedlog), Prirodne eutrofne vode s vegetacijom *Hydrocharition* ili *Magnopotamion* (NATURA šifra 3150). Također, HR1000033 Kvarnerski otoci uvršteno je u prijedlog NATURA 2000 – međunarodno važno područje za ptice za vrste: jarebica kamenjarka *Alectoris graeca*, primorska trepteljka *Anthus campestris*, suri orao *Aquila chrysaetos*, ušara *Bubo bubo*, čukavica *Burhinus oedicephalus*, kratkoprsta ševa *Calandrella brachydactyla*, zmijar *Circaetus gallicus*, eja strnjarica *Circus cyaneus*, sivi sokol *Falco peregrinus*, crnogri plijenor *Gavia arctica*, bjeloglavi sup *Gyps fulvus*, morski vranac *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, crvenokljuna čigra *Sterna hirundo*, dugokljuna čigra *Sterna sandvicensis*, leganj *Caprimulgus europaeus*, bjelonokta vjetruša *Falco naumanni*, škanjac osaš *Pernis apivorus*.

Zahvat čišćenja odnosno izmuljivanja kanala imao bi direktan utjecaj na područje ekološke mreže HR1000033 Kvarnerski otoci obzirom da jezero i okolne vlažne livade predstavljaju važno stanište za ptice koje se ovdje dolaze hraniti i odmarati za vrijeme seobe. Od ciljeva očuvanja koje dolaze na ovom području zabilježeni su suri orao (*Aquila chrysaetos*), zmijar (*Circaetus gallicus*) i ušara (*Bubo bubo*). Također, na ovom području gnijezdi primorska trepteljka (*Anthus campestris*), te dolazi i kratkoprsta ševa (*Calandrella brachydactyla*).

Područje Jezera sa okolnim vlažnim livadama važno je iz razloga što je to najsjevernija točka prije planinskog lanca riječkog zaleđa, gdje se ptice mogu zadržavati i hraniti do poboljšanja vremenskih uvjeta. Stoga je to jedno od kritičnih mjesta koje migratorne ptice trebaju da bi

mogle upotpuniti svoj ciklus razmnožavanja, podizanja mladih i preživljavanja do mjesta gniježdenja odnosno zimovanja. Primjer gotovo ugrožene vrste (NT) čije noćenje se već tri uzastopne godine bilježi na ovom području su ždralovi (*Grus grus*). Oni tijekom proljetne i jesenje migracije noće na livadama Velikog i Malog luga u skupinama od 30 do 80 jedinki dnevno, tijekom otprilike mjesec dana. Na vlažnim livadama ovog ornitološki značajnog područja tijekom migracije se odmaraju i hrane i brojne čaplje (gak (*Nycticorax nycticorax*) - gotovo ugrožena vrsta (NT), žuta čaplja (*Ardeola ralloides*), velika bijela čaplja (*Egretta alba*) - ugrožena vrsta (EN) i mala bijela čaplja (*Egretta garzetta*) - osjetljiva vrsta (VU), siva čaplja (*Ardea cinerea*), zatim vivak (*Vanellus vanellus*), kokošica (*Rallus aquaticus*) - gotovo ugrožena vrsta (NT), sve strogo zaštićene vrste. Na stablima na području vlažnih travnjaka zabilježeno je jato od pedesetak crvenonogih vjetruša (*Falco vespertinus*) - gotovo ugrožena vrsta (NT), u migraciji. Za vrijeme seobe čest je i orao zmijar (*Circaetus gallicus*) - osjetljiva vrsta (VU), a opažani su i vodomari ribari (*Alcedo atthis*) - gotovo ugrožena vrsta (NT), divlje patke (*Anas platyrhynchos*), trstenjaci (*Acrocephalus* sp. div.) i druge vrste ptica. Većina ptica selica upravo u takvim močvarnim staništima nalazi najpogodnije uvjete za hranjenje, odmor i noćenje, te se preko takvih staništa odvija najintenzivnija seoba. Područje Jezera kraj Njivice poznato je kao gnijezdilište nekoliko vrsta na otocima rijetkih močvarnih ptica, kao eje močvarice (*Circus aeruginosus*) - ugrožena vrsta (EN), čaplje dangube (*Ardea purpurea*) - osjetljiva vrsta (VU), čapljice voljka (*Ixobrychus minutus*) - gotovo ugrožena vrsta (NT), ćubastog gnjurca (*Podiceps cristatus*), mlakuše (*Gallinula chloropus*), svilorepe (*Cettia cetti*) i dr. Na ovom području gnijezde strogo zaštićene vrste: primorska trepteljka (*Anthus campestris*), ćuk (*Otus scops*) - gotovo ugrožena vrsta (NT), rusi svračak (*Lanius collurio*) i leganj (*Caprimulgus europaeus*). Na područje Jezera dolaze u potrazi za hranom gnjezdarice iz okolnih staništa: velika ušara (*Bubo bubo*), zmijar (*Circaetus gallicus*) i suri orao (*Aquila chrysaetos*), sve strogo zaštićene vrste. Stočarenje na travnjacima uzrokovalo je nestanak gnjezdarica na njima, pa su stoga ševe, a najčešće poljska ševa (*Alauda arvensis*) prisutne na travnjacima u proljeće, ali izostaje gniježdenje. Izuzetak je ograđeno područje s borovima gdje je poljska ševa gnijezdila 2010. Važne zimovalice na ovom području su: crnoprugasti trstenjak (*Acrocephalus melanopogon*) - kritično ugrožena vrsta (CR) i bukavac (*Botaurus stellaris*) - ugrožena vrsta (EN), obje strogo zaštićene vrste popisane na Dodatku I Direktive o pticama. Značajno je za istaknuti da na području trske koja tvori širok zamočvareni prsten oko jezera tijekom ljeta noći oko 20.000 lastavica (*Hirundo rustica*). Mnogo je vrsta ptica zbog nedostatka prikladne opreme za hvatanje, samo zabilježeno kao viđene ptice. Redovit nad jezerom u potrazi za hranom i prstenovan 2010. je sokol lastavičar (*Falco subbuteo*) - gotovo ugrožena vrsta (NT). Zbog obilja hrane, na zemljanim usjecima područja Gorice gnijezdi pčelarica (*Merops apiaster*).

Mnoge vrste zabilježene na području Jezera popisane su na Dodatku I Direktive o pticama: primorska trepteljka (*Anthus campestris*), eja močvarica (*Circus aeruginosus*), čaplja danguba (*Ardea purpurea*), kratkoprsta ševa (*Calandrella brachydactyla*), rusi svračak (*Lanius collurio*), leganj (*Caprimulgus europaeus*), crnoprugasti trstenjak (*Acrocephalus melanopogon*), bukavac (*Botaurus stellaris*), ušara (*Bubo bubo*), mala bijela čaplja (*Egretta garzetta*), velika bijela čaplja (*Egretta alba*), crvenonoga vjetruša (*Falco vespertinus*), ždral (*Grus grus*) i druge. Prisustvo ovih vrsta ukazuje na važnost ekosustava područja Jezero Njivice za očuvanje vrsta.

Osim ptica, na području zahvata dolaze i druge strogo zaštićene vrste životinja, kao primjerice već spomenuta barska kornjača *Emys orbicularis*, koja je ciljna vrsta potencijalnog NATURA 2000 područja HR2000891 Jezero Njivice na Krku. Iako se povijesno navodi na više hrvatskih otoka, prema aktualnim podacima barska kornjača potvrđena je još samo na Krku,

Pagu i Mljetu. Prisutni kanali za odvodnjavanje i mjesta sa stalnom vodom su česta mrijestilišta i staništa vodozemaca. Ovdje je prisutna strogo zaštićena i ugrožena vrsta (EN) mali vodenjak (*Triturus vulgaris meridionalis*). Populacija malog vodenjaka je zadnja otočna populacija na području Jadrana, a ujedno i jedina otočna populacija podvrste *meridionalis* jer je populacija koja je zabilježena na otoku Cresu uz Vransko jezero danas vjerojatno nestala (Crvena knjiga vodozemaca i gmazova Hrvatske, DZZP, 2006). Od ostalih strogo zaštićenih vrsta prisutnih na području Velikog i Malog luga koje su ovisne o vlažnim staništima su gatalinka (*Hyla arborea*), vrsta popisana na Dodatku IV Direktive o staništima EU, koja se smatra najugroženijom upravo na otocima i u primorju, te smeđa krastača (*Bufo bufo*), zaštićena vrsta koja inače ne dolazi na otocima. Dijelovi zamočvarenih travnjaka na kojima voda stagnira tijekom cijele godine predstavljaju staništa bogata kukcima: vretenaca, leptira i kornjaša, rijetkih ili čak gotovo nepoznatih kukaca na ostalim dijelovima otoka Krka. Potrebno je naglasiti da je otok Krk naš najbogatiji otok kada je u pitanju fauna leptira koja na Krku broji 1502 vrste. Područje Malog i Velog luga se vegetacijskim, florističkim, hidrološkim i ostalim ekološkim značajkama zasigurno odlikuje i većim brojem higrofilnih vrsta leptira koji pripadaju među najugroženije skupine kukaca u Europi pa tako i u Hrvatskoj. Od značajnih vrsta leptira koji su navedeni na Crvenom popisu ugroženih biljaka i životinja Hrvatske, na poplavnim livadama zabilježen je uskršnji leptir (*Zerynthia polyxena*) - gotovo ugrožena vrsta (NT), strogo zaštićena vrsta popisana i na Dodatku IV Direktive o staništima. Na livadama oko Jezera česta je vrsta lastin rep (*Papilio machaon*), strogo zaštićena vrsta. Na području Jezera zabilježene su ukupno 32 vrste vretenaca od kojih je 8 vrsta uvršteno u Crvenu knjigu vretenaca Hrvatske. Svakako je važno za istaknuti jezerskog regoča (*Lindenia tetraphylla*), strogo zaštićenu i ugroženu vrstu (EN) popisanu na Dodacima II i IV Direktive o staništima. U Hrvatskoj je jezerski regoč zabilježen jedino u plitkim sredozemnim jezerima i kanalima Krka i Paga, na Vranskom jezeru kraj Biograda, u okolici Knina i uz deltu Neretve. Također, jezerski regoč ciljna je vrsta radi koje je područje Jezera uvršteno u hrvatski prijedlog ekološke mreže Natura 2000.

Drugi utjecaj vezan je uz ciljeve očuvanja područja ekološke mreže HR2000891 Jezero Njivice na Krku. Zahvatom čišćenja kanala doći će do podizanja suspendiranih čestica mulja iz kanala te obzirom da su kanali direktno ili indirektno povezani na jezero Njivice, taj mulj će dospjeti u jezero. Ovo će negativno djelovati na staništa Hydrocharition ili Magnopotamion koje su cilj očuvanja navedenog područja ekološke mreže, obzirom da je jezero već sad zapunjeno lebdećim muljem bogatim organskim tvarima i aluminijem i naglašena je eutrofikacija. Donos novog mulja dodatno bi ubrzao postojeću eutrofikaciju i time ubrzao nestanak jezera.

Osim spomenutog, ovaj zahvat melioracije treba prvenstveno sagledati u posljedici, odnosno svrsi zašto se uopće pristupilo zahvatu, a to je priprema zemljišta za uzgoj maslina. Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije zaprimio je zahtjev OPG Brozović iz Selca za uvrštenje radova čišćenja i uređenja kanala melioracijske odvodnje na polju Mali Lug u Program održavanja građevina detaljne melioracijske odvodnje u 2010. godini te ga prosljedio na nadležno postupanje Hrvatskim vodama (Zapisnik sa sastanka „Nasadi maslina na lokalitetu Mali Lug kod Jezera na otoku Krku“, 06.04.2011., održanog na Krku). Navedeni ekološki uzgoj maslina koristit će gnojivo mješavinom klasičnog i ekološkog gnojiva, što znači da bi uzgojem maslina te hranjive tvari ispiranjem kroz prokopane kanale završavale u jezeru Njivice te tako ugrozile ciljeve očuvanja tog područja ekološke mreže. Za navedeni zahvat prilikom traženja mišljenja od DZZP-a (Ur. br: 1467/09-2, dopis od Primorsko goranske županije Klasa: 612-07/09-01/2, Ur.br.:2170/1-07-08/7-09-6) nije bilo naznačeno da se radi o zahvatu melioracije te nije bilo niti navedeno da planirana

ekološka poljoprivreda namjerava koristiti značajnu količinu gnojiva, što bi u slučaju da je to bilo navedeno rezultiralo mišljenjem da se ne mogu isključiti značajni negativni utjecaji zahvata na ciljeve očuvanja.

Jezero Njivice uvršteno je u javni vodoopskrbni sustav s vodozaštitnom zonom koja obuhvaća i područje Mali Lug te je u toj zoni izričito zabranjena svaka poljoprivreda koja koristi gnojiva i pesticide Odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na otoku Krku SN PGŽ 17/07.

Vlažne livade na lokalitetu Mali Lug osim što predstavljaju izuzetnu prirodnu vrijednost na Krku važnu kao postaja za selidbu ptica močvarica i drugih vrsta, te su stanište niza ugroženih i strogo zaštićenih vrsta (vodozemci, gmazovi, ptice, leptiri, biljke), one su i stanišni tip submediteranskih vlažnih livada koji je temeljem pregovora RH s EU uvršten na Dodatak I Direktive o staništima te je za njega potrebno izdvojiti područja ekološke mreže NATURA 2000. To je zajednica C.2.5.1.2. Livade divljeg ječma i bubuljičaste vlasnjače (*As. Hordeo-Poëtum silvicolae* H-ić. 1963), koja pripada u skupinu Submediteranski vlažni travnjaci sveze Molinio-Horedion što je jedan od ciljeva očuvanja pSCI HR2000891 Jezero Njivice na Krku odnosno prijedloga NATURA 2000 za Hrvatsku. Ponovno osposobljavanje kanala odnosno njihovo dovođenje u funkcionalno stanje dovelo bi do isušivanja terena te time do nestanka navedene biljne zajednice na tom prostoru. Također je ovdje potrebno istaknuti jedinstvenost poplavnih šumaraka poljskog jasena i brijesta (*Ulmo-Fraxinetum*), čiji se posljednji fragmenti staništa na otoku Krku nalaze upravo ovdje, oko Jezera te Velog i Malog luga, koji bi također bili ugroženi zahvatom.

Zajednica C.2.5.1.2. Livade divljeg ječma i bubuljičaste vlasnjače vode se kao ugroženo i rijetko stanište (prilog IIa Pravilnika o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova, NN 7/06, 119/09). Članak 7. spomenutog Pravilnika navodi slijedeće: Ugroženi i rijetki stanišni tipovi od nacionalnog i europskog značenja zastupljeni na području Republike Hrvatske navedeni su u Prilogu II. koji je sastavni dio ovoga Pravilnika. Područja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova iz Priloga IIa su ekološki značajna područja u smislu članka 58. Zakona o zaštiti prirode. Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05 i 139/08) članak 58., stavak 1. navodi da su Ekološki značajna područja „područja stanišnih tipova koji su ugroženi na svjetskoj, europskoj ili državnoj razini“. Prema istom članku, stavak 4. nisu dopuštene radnje koje mogu dovesti do uništenja ili neke druge znatne ili trajne štete na ekološki značajnom području.

Zaključno, zahvatom kopanja/čišćenja drenažnih kanala i uklanjanja vegetacije s ciljem isušivanja poplavnih livada ugrožavaju se hidrološka svojstva terena što za posljedicu može imati trajni gubitak staništa brojnih vrsta ptica, vodozemaca, gmazova, leptira i drugih životinjskih vrsta kao i jedinstvenih biljnih zajednica (stanišnih tipova), što posljedično može dovesti do potpunog nestanka nekih vrsta ili značajnog smanjenja njihovih populacija. Samim zahvatom potencijalno može doći do pogoršanja fizikalno-kemijske kvalitete vode Jezera Njivice što bi utjecalo i na vrste koje ovise o jezeru.“

Budući da je sukladno članku 37.a stavak 3. Zakona o zaštiti prirode utvrđeno da zahvat može imati značajan utjecaj na područje ekološke mreže, potrebno je provesti postupak glavne ocjene zahvata, zbog čega je doneseno rješenje kao u izreci.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU :

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu kulture, Upravi za zaštitu prirode, Zagreb, Savska cesta 41/20, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Žalba se predaje neposredno ili šalje poštom, Primorsko-goranskoj županiji, Upravnom odjelu za graditeljstvo i zaštitu okoliša, a može se izjaviti i usmeno na zapisnik.

Upravna pristojba na žalbu iznosi 50,00 kn prema Tbr. 3. Tarife upravnih pristojbi uz Zakon o upravnim pristojbama ("NN"RH br.8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 33/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10 i 69/10).

Prorčelnica
dr.sc. Koraljka-Vahtar Jurković dipl.ing.građ.

DOSTAVITI:

1. Podnositelju zahtjeva:
Hrvatske vode, VGO za vodno područje primorsko istarskih slivova, VGI za slivno područje „Kvarnersko primorje i otoci“ Rijeka, Verdijeva 6/IV, 51000 Rijeka
2. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirode, Savska cesta 41/20, 10000 Zagreb
3. Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Rijeci, Užarska 26, 51000 Rijeka
n/r viša inspektorica zaštite prirode mr.sc. Ivanka Jelenić dipl.ing.
4. Državni zavod za zaštitu prirode, Mažuranićev trg 5, 10000 Zagreb
5. Javna ustanova „Priroda“, Grivica 4, 51000 Rijeka
6. Arhiva, ovdje